

See lehekülg on tõlgitud masintõlkega [\[Linki\]](#). Masintõlkes võib olla vigu, mis võivad vähendada selgust ja õigsust; ombudsman ei vastuta mis tahes erisuste korral. Kõige usaldusväärsem ja õiguskindlam teave on algversioonis eespoolisel lingil (inglise keel). Lisateave on meie [keele- ja tõlkepoliitikas](#) [\[Linki\]](#).

Otsus juhtumi 3082/2009/MHZ kohta - Väidetav õigluse puudumine komisjonis

Otsus

Juhtum 3082/2009/MHZ - **Alguskuupäev:** {0} 02/02/2010 - **Otsuse kuupäev:** {0} 20/12/2010

Kaebuse esitajat, neljanda kursuse Poola üliõpilast, ei võetud osalema komisjoni praktikaprogrammis, sest ta ei olnud oma õpinguid lõpetanud. Sellel ajal oldi tema ülikoolis kehtestamas Bologna protsessi reegleid. Selle tulemusel õppisid mõned tema teaduskonna üliõpilased endise süsteemi alusel, mille järgi tuli enne (magistri)kraadi saamist õppida viis aastat. Siiski võisid mõned uue süsteemi alusel õppivad üliõpilased saada bakalaureusekraadi vaid kolme aastaga.

Kaebuse esitaja arvas, et oleks õiglane, kui komisjon seda arvestaks ning võtaks pärast kolmeaastaseid õpinguid praktikale mõlemat liiki üliõpilasi. Seetõttu pöördus ta ombudsmani poole.

Oma arvamuses märkis komisjon, et ta ei kavatse oma poliitikat muuta ja jääb kindlaks reeglile, mille kohaselt saavad kandidaadid esitada taotluse alles siis, kui nad on lõpetanud kogu õpingute tsükli ja omandanud kraadi. Komisjon kinnitas ka, et ta ei kavatse arvesse võtta muudes haridustsüklites läbitud samaväärse pikkusega õpinguid ega sealt saadud ainepunkte.

Ombudsman märkis, et oma asjakohasel veebilehel teavitab komisjon kandidaate nõuetekohasel viisil põhidiplomile esitatavatest nõuetest. Arvestades vaieldamatut kaalutusõigust, mida komisjon võib oma praktikaprogrammi vastuvõtutingimuste kehtestamisel kasutada, jõudis ombudsman järeldusele, et komisjoni poliitikas ei esinenud ilmselget viga. Seetõttu otsustas ta, et juhtumi edasine uurimine ei ole otstarbekas.

Kaebuse taust

1. „Bologna protsessi“ on 29 Euroopa riigis ellu viinud nende vastavad haridusministrid. Selle

eesmärk oli luua Euroopa kõrgharidusruum, muutes akadeemilise kraadi standardid ja kvaliteedi tagamise standardid kogu Euroopas võrreldavamaks ja ühilduvamaks. Bologna deklaratsioon allkirjastati 1999. aastal. 2005. aastal kehtestati Bergeni deklaratsiooniga kõrghariduse kvalifikatsioonide kolme tsükli põhiraamistik: esimene tsükel, mis tavaliselt annab bakalaureusekraadi pärast kolmeaastast õpinguid (vähemalt 180 Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunkti (ECTS)); 60 ECTS vastab ühele õppeaastale); teine tsükel, mis annab magistrikraadi (90–120 ECTS ainepunkti); ja kolmas tsükel, mis annab doktorikraadi (ECTS-vahemik ei olnud määratletud).

2. Kaebuse esitaja õppis Poola ülikoolis, kus võeti vastu asjakohased „Bologna protsessi“ eeskirjad. 2009. aasta augustis, olles läbinud neli aastat õpinguid, kandideeris ta komisjoni praktikale.

3. 4. novembril 2009 jäeti tema taotlus rahuldamata põhjendusel, et tal ei olnud diplomit, mis on omandatud pärast vähemalt esimese ülikoolihariduse (bakalaureusekraadi) läbimist. Komisjon viitas Euroopa Komisjoni ametlikku praktikakava käsitlevate komisjoni eeskirjade [\[1\]](#) [\[Linki\]](#) punktile 2.2.1, milles on sätestatud, et „*kandidaadid peavad olema läbinud kõrghariduskursuse esimese tsükli (ülikooliharidus) ja omandanud kandideerimisavalduse esitamise tähtpäevaks täieliku või samaväärse kraadi.*“

4. 19. novembril 2009 palus kaebuse esitaja komisjonil eespool nimetatud otsus uuesti läbi vaadata. Ta tõi välja, et tema õppejõudude õpilased järgisid kahte erinevat õppetsükli. Esimene rühm üliõpilasi (kellesse kaebuse esitaja kuulub) alustas õpinguid enne Bergeni deklaratsiooni allkirjastamist. Need õpilased pidid õppima viis aastat enne esimese astme omandamist. Teisisõnu, neile antakse magistrikraad pärast viieaastast õpinguid, kuid vahepeal ei saa neile anda bakalaureusekraadi. Teine rühm üliõpilasi alustas õpinguid pärast Bologna protsessi ja omandas oma bakalaureuse diplomi pärast kolmeaastast õpinguid. Pärast kraadi omandamist võisid nad otsustada, kas lõpetada veel kaks aastat magistrikraadi või mitte. Ta järeldas, et Bologna-eelse õppetsükli üliõpilasena diskrimineeriti teda seetõttu, et ta ei saa pärast kolmeaastast õpingut komisjoni praktikale kandideerida. Ta märkis ka, et praktikale kandideerimisel oli ta juba läbinud neli aastat oma magistriprogrammi. Sel ajal uskus ta, et tal on sama palju või isegi rohkem teadmisi kui üliõpilastel, kes olid omandanud bakalaureusekraadi pärast kolmeaastast õpinguid samas teaduskonnas.

5. Komisjon vastas 2. detsembril 2009 kaebuse esitajale, et ta on oma praktikaprogrammi olemusest valesti aru saanud. Komisjon selgitas, et selle programmi eesmärk ei ole pakkuda praktikat „*ülikooliõpingute raames*“, vaid „*esimese töökogemuse noortele ülikoolilõpetanutele*“. Praktikandid töötavad komisjoni talituste haldusametnikena ja peavad olema saanud „*töölase kvalifikatsiooni*“. Sel põhjusel taotleb komisjon täielikku kraadi ja ei aktsepteeri ECTSi ekvivalente. Komisjon märkis, et „*kuigi meil on Bologna protsess, on paljudes riikides ikka veel üle kolme aasta kestvaid tsükleid*“. Kandidaadid, kes on registreeritud õpingutele, mis kestavad kauem kui kolm aastat, võivad taotleda praktikat komisjonis alles siis, kui nad on lõpetanud kogu õppetsükli ja omandanud vastava kraadi. Komisjon jõudis järeldusele, et ta kohaldab samu kriteeriume kui EPSO, ja lükkas kaebuse esitaja kaebuse tagasi.

6. Kaebuse esitaja ei olnud eespool esitatud vastusega rahul ja pöördus ombudsmani poole.

Uurimise ese

7. Ombudsman otsustas alata käesoleva uurimise seoses järgmiste väidetega [\[2\]](#) [\[Linki\]](#) ja nõudega:

Väide:

Kuna komisjon jättis tema taotluse rahuldamata, tegutses ta ebaõiglaselt.

Väide:

Komisjon peaks muutma oma praktikaeeskirju või tõlgendama neid nii, et võetaks arvesse teaduskonna üliõpilaste olukorda, kes läbivad Bologna protsessi asjakohaste eeskirjade vastuvõtmise üleminekuperioodi. Selle tulemusena kvalifitseeruksid need üliõpilased, sealhulgas kaebuse esitaja, komisjoni praktikale.

Uurimine

8. Kaebus saadeti ombudsmanile 10. detsembril 2009. Veebruaril 2010 algatas ombudsman uurimise ja saatis kaebuse komisjonile koos arvamuse taotlusega. Mail 2010 saatis komisjon oma arvamuse. Seejärel saatis ta arvamuse tõlke poola keelde, mis edastati kaebuse esitajale 30. juuniks 2010 märkuste esitamise kutsega. Kaebuse esitajalt märkusi ei saadud.

Ombudsmani analüüs ja järeldused

A. Väidetav kaebuse esitaja praktikataotluse ja sellega seotud nõude ebaõiglane tagasilükkamine

Ombudsmanile esitatud argumendid

9. Oma väite toetuseks väitis kaebuse esitaja, et komisjon ei võtnud arvesse ülikoolide üliõpilaste olukorda, kes olid Bologna protsessi asjakohaste eeskirjade vastuvõtmise üleminekuperioodil.

10. Lisaks väitis ta, et komisjoni 2. detsembri 2009. aasta vastus praktikaprogrammi eesmärgi kohta ei olnud rahuldav, sest ta ei soovinud praktikat teha „*oma ülikooliõpingute raames*“. Ta märkis, et ta on sellise praktika juba läbinud.

11. Oma arvamuses kordas komisjon oma varasemat seisukohta, et kaebuse esitaja oli praktikaprogrammi olemusest valesti aru saanud. Ta rõhutas, et praktika eesmärk *on pakkuda noortele ülikoolilõpetanutele esmast töökogemust*.

12. Komisjon tuletas meelde, et mõned uuringud kestavad rohkem kui kolm aastat ja mõned kestavad ainult kolm aastat. See erinevus õpingute pikkuses sõltub sellest, kuidas antud ülikool on loonud õppekursused, mis viivad vastava kraadini. Vaatamata Bologna protsessile on paljudel ülikoolidel endiselt rohkem kui kolm aastat kestvaid õppetsükleid. See asjaolu ei mõjuta siiski kaebuse esitaja olukorda.

13. Komisjon rõhutas, et ta on oma lähenemisviisis „administraatori“ ametikohale kandideerijatele institutsioonis järjekindel. Nii EPSO kui ka komisjoni praktikabüroo nõuavad, et kandidaadid oleksid omandanud täieliku ülikoolikraadi. See on selgelt välja toodud abikõlblikkuse kriteeriumides, mis on esitatud komisjoni veebisaidil. Kandidaadid saavad seega kandideerida, kui nad on lõpetanud täieliku õppetsükli ja omandanud oma kraadi. Sellega seoses ei oma tähtsust samaväärsed õppeperioodid teistes õppetsüklites.

14. Komisjon jõudis järeldusele, et ta ei kavatse oma poliitikat selles küsimuses muuta.

Ombudsmani hinnang

15. Kõigepealt tänab ombudsman komisjoni selle eest, et ta selgitas, et tema praktikandid täidavad samu ülesandeid nagu komisjoni administraatorid. Seetõttu peavad neil olema samad akadeemilised kvalifikatsioonid, mida nõutakse administraatori ametikohale kandideerivatelt kandidaatidelt. Komisjon kirjeldas selgelt ka oma praktikaprogrammi eesmärke.

16. Ombudsman rõhutab, et komisjonil on kaalutusõigus tema pakutavate praktikavõimaluste tingimuste üle otsustamisel. Ta on seisukohal, et komisjon teavitab oma asjaomasel veebisaidil kandidaate nendest tingimustest asjakohasel viisil ja eelkõige sellest, kuidas nad peaksid mõistma põhidiplomite nõuet [\[3\]](#) [\[Linki\]](#). Lõpuks leiab ombudsman, et käesoleval juhul kohaldas komisjon nõuetekohaselt oma kehtivaid ametliku praktika kava reguleerivaid eeskirju.

17. Käesoleva uurimise algatamisega soovis ombudsman jagada komisjoniga kaebuse esitaja ja oma muret selle üle, et on olemas rühm kvalifitseeritud noori, kellel võib olla pädevus täita ülesandeid, mille komisjon oma praktikantidele ette näeb. Kuid kuna nad on kuidagi oma ülikoolide üleminekuprotsessi *ohvrid*, siis kui need ülikoolid kohandavad oma õppeprogramme Bologna protsessiga, ei saa nad taotleda komisjoni praktikat. Nagu kaebuse esitaja komisjoniga peetud kirjavahetuses õigesti väitis, alustasid mõned üliõpilased õpinguid, kui bakalaureusekraad ei olnud veel ette nähtud. See üliõpilaste kohort vajab oma esimese kraadi (magistrikraad) omandamiseks viis aastat, samas kui need, kes alustasid oma kraadi pärast Bologna protsessi, vajavad ainult kolm aastat, et saada oma esimene kraad (bakalaureusekraad). Viieaastane magistrikraad peaks olema rohkem kaalu kui kolmeaastane bakalaureusekraad. Sellest järeldub, et pärast kolmeaastast magistrikraadi õppimist võivad õpilastel olla sarnased teadmised nende lõpetajatega, kes õppisid bakalaureusekraadi. Näib, et

esimene võiks täita komisjoni praktikantide kohustusi samamoodi nagu teised. Halduslik kaalutusõigus praktikantide valimisel diplomite hindamisel ei ole sama, mis õigus hinnata diplomeid ametniku töölevõtmiseks (viimane menetlus on hõlmatud personalieeskirjadega). Seega ei saanud ombudsman uurimise algatamisel välistada, et komisjon võis otsustada võtta oma praktikaprogrammile vastu *Bologna üleminekueeskirjad* ja võtta praktikataotleste hindamisel arvesse ka *Euroopa ainepunktide ülekandmise ja kogumise süsteemi*.

18. Komisjon välistas aga **kindlalt** kõik muudatused oma praeguses praktikapoliitikas ja rõhutas oma reeglit, et kandidaadid saavad kandideerida alles siis, kui nad on läbinud täieliku õppetsükli ja omandanud kraadi. Samuti rõhutas komisjon, et ta ei kavatse võtta arvesse õpingute samaväärseid pikkusi ega ainepunktide summasid muudes õppetsüklikes.

19. Arvestades vaieldamatut kaalutusõigust, mis komisjonil on praktikaprogrammi vastuvõtmise tingimuste kehtestamisel, leiab ombudsman, et komisjoni poliitilist lähenemisviisi ei saa pidada ilmseks veaks. Seetõttu järeltab ta, et selles küsimuses ei ole edasised uurimised põhjendatud. Seetõttu lõpetab ta juhtumi.

B. Järeldused

Selle kaebuse uurimise põhjal lõpetab ombudsman selle järgmise järeldusega:

Edasised uurimised ei ole õigustatud.

Sellest otsusest teavitatakse kaebuse esitajat ja komisjoni.

P. Nikiforos Diamandouros

Strasbourg, 20. detsember 2010

[1] [Linki] Euroopa Komisjoni 2. märtsi 2005. aasta otsus K(2005)458.

[2] [Linki] Kaebuses esitas kaebuse esitaja ka väite, et komisjon diskrimineeris teda ja võrdles teda lõpetajatega, kes võisid saada esimese diplomi pärast kolmeaastast õpinguid, mitte viit aastat. Ombudsman ei leidnud selle väite käsitlemiseks piisavalt alust. Ta viitas liidu kohtute väljakujunenud praktikale, mis näeb ette, et võrdse kohtlemise (või diskrimineerimiskeelu) põhimõtet on rikutud, kui kahte isikute kategooriat, kelle õiguslikest ja faktilistest asjaoludest ei ilmne olulisi erinevusi, koheldakse erinevalt (nt Esimese Astme Kohtu 8. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas T-211/95: Petit-Laurent vs. komisjon, EKL AT 1997, lk I-A-21 ja II-57, punkt 56). Kaebuse esitaja puhul oli aga faktiline erinevus üliõpilaste vahel, kes alustasid õpinguid enne ja pärast Bologna protsessi.

[3] [Linki]http://ec.europa.eu/stages/rules/rules_en.htm [Linki]. Komisjon esitas pealkirja „I lisa –

Praktika jaoks nõutavad põhidiplomid“ all järgmise teabe. *Paljudes riikides on käimas ülikoolireformid. Seetõttu ei ole praegu võimalik esitada põhidiplomite täielikku loetelu. Pange tähele, et saate kandideerida alles siis, kui teile on antud ülikoolidiplom, mis nõuab vähemalt kolmeaastast õpinguid (vt eeskirjade punkt 2.2). ECTS punkte ei aktsepteerita kraadi ekvivalendina . "* (rõhuasetus lisab komisjon)